

ÇİN DIŞ TİCARETİ AÇISINDAN NAVLUN FİYATLARI VE COVID-19'UN ETKİSİ

FREIGHT PRICES AND THE IMPACT OF COVID-19 IN TERMS OF CHINESE FOREIGN TRADE

Dr. Öğr. Üyesi Ali BİRVURAL

İskenderun Teknik Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölümü, Hatay, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-8373-7486

Cite As Birvural, A. (2021). "Çin Dış Ticareti Açısından Navlun Fiyatları Ve Covid-19'un Etkisi", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:6, Issue:30; pp:1533-1536

ÖZET

Son yıllardaki dış ticaret fazlası sayesinde Çin Halk Cumhuriyeti, dünyanın en büyük ihracat yapan ülkesi haline gelirken dünyanın ikinci büyük ithalatçısı olmuştur. Sıkı para politikalarına rağmen Covid-19 salgını öncesi ülkenin GSYİH'sının, %35,7'sini de dış ticaretten elde edilen kaynaklar oluşturmuştur. Çin'in ihracat ürünleri arasında otomatik bilgi üretim ve üretim araçları (%9), elektronik devreler (%5,9) ve mikro montajlar (%1,1) 'lik yer kaplamıştır. Makale, Covid 19 salgını ve navlun fiyatlarındaki gelişmelerle ve dünya ekonomisinin durumu ile birlikte Covid 19 pandemisinin dışsal gelişim perspektiflerini incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çin Halk Cumhuriyeti, Dış Ticaret, Pandemi, Navlun.

ABSTRACT

Thanks to the foreign trade surplus in recent years, the People's Republic of China has become the world's largest exporting country, as well as the world's second largest importer. Despite strict monetary policies, foreign trade accounted for 35.7% of the country's GDP before the Covid-19 pandemic, as well as resources from foreign trade. Among the export products of China, automated information production and production dec (9%), electronic circuits (5.9%) and microassemblies (1.1%) took up a place. The article examines the perspectives of external development of the Covid 19 pandemic in combination with the Covid 19 pandemic and the developments in freight prices, as well as the state of the world economy.

Key Words: People's Republic of China, Foreign Trade, Pandemic, Freight.

1. GİRİŞ

2000-2010 seneleri arasında Çin'deki iktisadi büyüme rakamları %8 ile %10 aralığında yol alırken, 2018 senesi ile birlikte %6,6'lık büyüme oranı görülmüştür. Dünya Bankası hesaplamalarına göre, iktisadi büyüme oranı 2021 senesinde %6 olacaktır. Çin'in cari işlemler dengesi hemen hemen her yıl dış ticaret fazlası verse dahi son yıllarda bu fark oransal olarak gittikçe azalmaktadır. Global DTÖ tarafından yayınlanan emtia ticareti endeksi'nde ise 2020 ve 2021'le birlikte üst üste dört çeyrek için ve trend seviyesinin altında ve bazı alt endeksler mali açıdan 2008 yılı krizi 'nden de en düşük seviyeye yakın seyretmiştir. Ancak istatistiklere göre Çin'in dış ticaretinin istikrarlı olduğu tespit edilmiştir. Önemli kriz koşullarında bile Çin, 2019 yılında bir bütün olarak olumlu sonuçlar göstermiştir. 2019 yılında toplam dış ticaret hacmi 31,54 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2018'den bu yana % 3,4'lük bir artış olmuştur. İhracat 17.23 trilyon dolar, (artış % 5), ithalat ise 14.31 trilyon dolardır. (artış % 1,6). Ticaret fazlası ise 2,92 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. (% 25,4'lük bir artış). 2019 yılında virüsün ilk kez etki göstermesiyle birlikte Uluslararası Para Fonu (IMF) küresel büyüme tahminini düşürmüştür. 2020 yılı için dünya ekonomisinin genel olarak % 3,7'den fazla küçülme olacağı açıklanmıştır. Temmuz 2020'de ise ek olarak % 3'e varan oranlarda küçülme olacağı belirlenmiştir. Ancak, Yuan kurundaki dalgalanmaların etkisini düşünürsek özellikle Çin ve ABD arasındaki karmaşık ticaret sürtüşmeleri, Çin'in dış ticaretinin gelişmesini yavaşlatmıştır. Ticaret anlaşmasının imzalanması büyüme için olumlu umutlar verse de tek taraflı yaklaşım ve korumacılık politikaları bazı ülkelerdeki küresel belirsizlik dünya ticaretinde önemli bir yavaşlamaya sebep olmuş Pandeminin aktif yayılması ile birlikte Çin'in dış ticaretini önemli ölçüde etkilemiştir.

2. COVID 19 SALGINI VE ÇİN

Çin dahil olmak üzere uluslararası ticarete meydana gelen değişikliklerle birlikte, koronavirüs salgını, ticari faaliyetleri yavaşlatmıştır. Çoğu bilim insanına göre salgın, kısa vadede ihracatı ve ticareti olumsuz etkilemiştir. İhracat yapısı açısından, Çin'in ana ihracat ürünleri % 94'e varan oranlarda endüstriyel ürünlerdir. Salgının ilk yayıldığı ve tüm hayatı etkilediği zamanlarda çeşitli endüstrilerde çalışmaya devam edilse de pek çok işletme kapandı. Yardımcı sektörler olan ulaşım, lojistik ve depolama gibi endüstriler önemli ölçüde sınırlanmıştır. Bu faktörler ihracat üretim verimliliğini azalttığından, işletme maliyetleri artmıştır. Salgın emek fiyatı ve verimini önemli ölçüde etkilemiştir. Çin salgın dolayısıyla nüfus hareketliliğini kontrol etmek için önlemler almış, Guangdong gibi ihracat açısından 2019'da ülkenin % 28,8'ini oluşturan bir kentte veya Zhejiang gibi % 13.6 ihracat payına sahip kentlerde hareketlilik tamamen

duraklatılmıştır. Üretim ve devamlılık işletmelerin üretim kapasitesi bağlıydı, ama aynı zamanda salgına müdahale önlemlerinden de taviz verilmemesi gerekiyordu. (Alexandrova, 2020 :276)

Belirli ürün kategorilerinin ihracatını kontrol etmek için çoğu ürün kategorisinde sınırlamalar gelmiştir. Bu durumdan etkilenen tarımsal ürünler ve Çin'in genel ihracatı için ölçüye göre salgının devam ettiği ülkelerle ticaret kısıtlamaları uygulandı, bu esnada ticaret hacimleri azalmıştır.

Dış ticaret açısından Çin'in aldığı mallar yönünden bir ihracat kısıtlaması kararı bulunmamakla birlikte, Çin Halk Cumhuriyeti'nin aldığı iktisadi önlemlerin geneline bakıldığında dikkat çeken maddeler aşağıda belirtilmiştir: (Kharatinova, 2018: 3)

- ✓ Çin açısından istihdamı önceliklidir ve bizim ülkemize benzer şekilde, her düzeydeki firmalarda işten çıkarma yasakları uygulanmıştır.
- ✓ Öncelikle KOBİ vasfındaki işletmeler desteklenmiştir.
- ✓ Düşük faizli banka kredileri piyasaya sunulmuştur.
- ✓ İşletmelere vergi teşvikleri sağlanmıştır.

2.1. Covid-19 Salgını Nedeniyle Alınan Önlemler

Dünya Sağlık Örgütü tarafından alınan acil durum kararlarından sonra ve pandeminin ilerlemesiyle uluslararası havayolu şirketleri Çin Halk Cumhuriyeti'ne olan seferlerini durdurmuştur. Sadece Rusya ve bazı ülkeler pandeminin en aktif olduğu dönemlerde bazı charter seferlerini sürdürmüştür. Pekin'de 12 Haziran 2020'den sonra yeni vakalar görülmesi ile birlikte şehir genelinde risk seviyesi ikinci düzeye yükseltilmiştir. Pekin'e olan karayolu, demiryolu ve havayolu seferlerinin tamamı durdurulup olup, eğitime tekrar ara verilmiştir. (Kharatinova, 2018: 9)

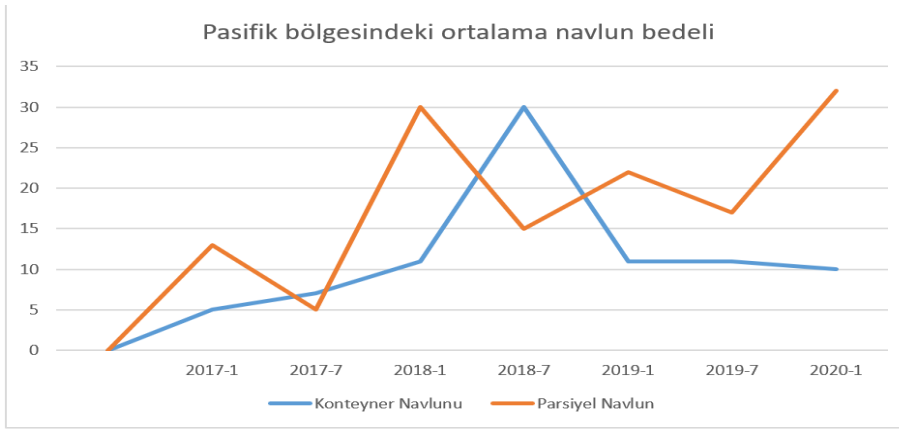
Çin Dışişleri Bakanlığı'nın yaptığı açıklamayla, 28 Mart 2020 günü ile birlikte Çin vizesi ve Çin oturumu olan yabancıların Çin Halk Cumhuriyeti'ne girişi geçici olarak engellenmiştir. Diplomatik, uçuş personeli, bilimsel personel ile acil insani yardım personeli uygulamanın dışında tutulmuştur.

2.2. Ticari Önlemler

Çin Halk Cumhuriyeti ilk etapta salgını kontrol altına almayı denemiş, devam eden süreçte ekonomide arz sorununu çözmeye ve iç piyasa tüketimini de arttırarak ekonomik hayatı canlandırma yolunu seçmiştir. İktisadi hayatta arz açısından, işletmelerden alınacak vergiler alınmayarak firmalara destek sağlanması, işletmelere navlun desteği verilmesi, enerji maliyetlerinde indirimle gidilmesi gibi temel araçlar kullanılmıştır. Ayrıca bölge yönetimleri de, destekler hususunda ihtiyaç görülen desteklerin verilmesi açısından serbest tutulmuştur. Sayıları 280 milyonu aşan göçmen işçilerin fabrikalarına güvenli biçimde dönmelerine yönelik faaliyetler devlet tarafından düzenlenmiştir. Çin Halk Cumhuriyeti ayrıca, dış ticaret hareketlerinin durmaması için lojistik giderlerinin olabildiğince azaltılması, bununla birlikte limanların ve gümrüklerin sürekli çalışmasının devamı için büyük çabalar vermiştir. İç piyasa hareketlerini arttırmak için de tüm vatandaşlara kupon sağlanması, 1-10 Mayıs dönemlerinin de pandemi sürecinde ülkenin tamamında "Shopping Fest" olarak ilan edilerek hemen hemen tüm mağaza ve dükkanlarda indirim sağlanması stratejisiyle tüketimin artırılması hedeflenmiştir." (Alexandrova, 2020 :279)

3. NAVLUN ETKİSİ

Ulaşım lojistiği açısından bakıldığında salgının ihracat üzerindeki etkisi kendini göstermiştir.. Dünya çapında% 80'lik bir hacme sahip olan deniz yolu ticareti önemli ölçüde etkilenmiştir. (Yan,1995 :171) Salgın devam ettikçe, Avustralya ve Singapur gibi birçok ülke ve Hong Kong ile ticaret kısıtlamaları getirilmiştir. Uluslararası nakliye şirketleri olan Maersk ve Mediterranean Shipping, gibi büyük gruplar bazı güzergahlardaki gemi sayısını azaltmışlardır. Pasifik bölgesindeki navlun miktarları çok düşmüştür. Çin açısından hayati öneme sahip Pasifik Bölgesi navlun fiyatları konteyner navlunu ve parsiyel denizyolu taşımacılığı navlunları fiyatlarındaki gelişmeler Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Pasifik Bölgesinde Ortalama Navlun Fiyatı

Konteyner navlunu ve parsiyel navlun fiyatlarında her ne kadar dalgalı bir seyir izlese de 2020 ile birlikte özellikle parsiyel navlun fiyatlarında zirve yapmıştır. Bu durum Çin'in temel olarak en fazla ticaret güzergahını oluşturan Pasifik bölgesi ticaret maliyetlerini arttırmıştır.

4. ÇİN DIŞ TİCARETİ GENEL VERİLER

Çin 2019 ve 2020 yıllarında dünya ihracatında 1. sırada (%13,3 pay), dünya ithalatında ise 2. Sırada yer almaktadır (%10,9 pay). Ayrıca en çok dış ticaret fazlası veren ülkedir. 2015-2019 yılları arasında ülkenin ihracatı yıllık ortalama %4, ithalatı yıllık ortalama %7 artış kaydetmiştir. 2018-2019 döneminde ihracatında azalma gerçekleşmezken ithalatında %3 düşüş görülmüştür. 2019 yılında ülkenin ihracatı 2,49 trilyon dolar, ithalatı 2,07 trilyon dolar olmuştur. Dış ticaretinde 2019 yılında 429,6 milyar dolar fazla vermiştir. 2020 yılında ise pandemi şartlarına rağmen ihracat artış hızı azalsa da ihracat 2,59 trilyon dolar, ithalat ise 2,05 trilyon dolar olmuş cari fazla ise 535 milyar dolar olmuştur. 2001m yılından itibaren Çin'e ait dış ticaret verileri Tablo:1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çin Dış Ticaret Verileri 2001-2020

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	CARI FAZLA
2001	266.098.209	243.552.881	509.651.090	22.545.328
2005	761.953.410	659.952.762	1.421.906.172	102.000.648
2010	1.577.763.800	1.396.001.600	2.973.765.400	181.762.200
2015	2.281.855.922	1.681.670.816	3.963.526.738	600.185.106
2018	2.494.230.195	2.134.987.265	4.629.217.460	359.242.930
2020	2.590.607.686	2.055.590.612	4.646.198.298	535.017.074

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Verileri

Ülkenin dünyaya ihracatında en önemli ürün grupları sırasıyla: elektrikli makina ve cihazlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, mobilyalar ve aydınlatma cihazları, plastikler ve plastikten mamul eşyalar, motorlu kara taşıtları ve aksesuarlarıdır. Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürün grupları sırasıyla elektrikli makina ve cihazlar, mineral yakıtlar, yağlar, mekanik cihazlar ve aletlerdir. Çeşitli ürün gruplarındaki ihracat miktarları tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Çin'in Başlıca Ürünler İtibarı ile İhracatı (Milyon \$)

	2016	2017	2018	2019	2020
Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların aksam ve parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon ürünleri	557,061,947	598,974,916	664,425,033	670,997,854	710,123,506
Makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar	344,804,517	382,926,132	429,953,148	416,975,731	440,251,631
Mobilya; yatak takımları, şilteler, şilte destekleri, minderler	89,500,005	89,816,692	96,416,994	99,499,770	109,394,364
Plastikler ve bunlardan mamul eşya	64,035,659	70,645,690	80,135,877	84,386,942	96,410,779
Optik, fotoğrafik, sinematografik, tıbbi veya cerrahi aletleri	67,870,303	70,648,126	71,444,014	72,995,669	80,224,507
Demiryolu veya tramvay aksesuarları	60,416,649	67,358,135	75,094,321	74,366,536	76,265,427
Diğer hazır tekstil ürünleri; setler; yıpranmış giysiler	25,724,646	26,469,444	27,848,983	27,917,683	75,624,449

ve yıpranmış tekstil ürünleri; paçavralar					
Oyuncaklar, oyunlar ve spor malzemeleri; bunların parça ve aksesuarları	44,752,051	55,259,517	56,730,622	62,798,229	71,531,654
Demir veya çelikten eşyalar	53,101,329	57,301,335	65,558,408	69,554,449	71,062,581
Toplam İhracat	2,118,980,582	2,271,796,142	2,494,230,195	2,498,569,866	2,590,607,686

Kaynak: T.C Ticaret Bakanlığı Verileri, 2021: 16-17.

İncelenen rakamlarla birlikte hemen hemen tüm sektörlerde 2019 yılı dışında dolar cinsinden ihracatın arttığı görülmüş ancak sadece bazı ürünlerde 2020’de de artış hızının yavaşladığı görülmüştür. Bu nedenle diğer ülkelere nazaran Çin’in ihracat rakamları pandemiden nispeten az etkilenmiştir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Kısa vadede salgının kesin bir etkisi olduğu gözlenirse de bu durum Çin'in dış ticaretine etkisi, etkisi aşamalı ve geçici olmuştur. Pandemi kısıtlayıcılarının kaldırılmasıyla bağlantılı olarak Çin'in dış ekonomik faaliyetlerini etkileyen tehditlerin değerlendirilmesi Çin'in küresel alanda hem ara mallarında hem de yatırım mallarında önemli bir tedarik zinciri olduğunu kanıtlanmıştır. Bununla birlikte, Çin ekonomisinin bazı belirgin dezavantajları olduğu belirlenmiştir. Çin'in imalat endüstrisinin ilk bakışta görüldüğü kadar güçlü olmadığı belirlenmiştir. Birçok önemli parça ve bileşeni hala ithalata büyük ölçüde bağımlıdır. Temel araştırma ve geliştirme yeterli değildir ve katma değer düşüktür. Yabancı sermaye, Çin'in gelecekteki gelişimi için hala büyük önem taşımaktadır.

İhracatın navlun fiyatları ve etkisine maruz kalma derecesi esas olarak süreye bağlıdır. Şubat 2021'de IMF, mevcut salgının küresel ekonomik kalkınmaya büyük etki gösterdiğini belirtmiştir. Bu yıl ekonomik büyümede düşme etkisi devam edecektir. Üretim ve yeni siparişlerin gelmesi, büyüme oranı, istihdam ve uluslararası ticareti hızlandırmıştır.

Salgının olumsuz etkilerine yanıt olarak Çin, anti-döngüsel önlemlerini hızlandırmıştır. Ticaret Bakanlığı istatistiklerine göre hastalık sürecinin genel ilerlemesi ile birlikte dış ticaret hacmi yeniden hızlanmıştır. 2020 yılı başlarında Çin, salgının etkisinin uluslararası ticarete fazla etkili olmayacağını belirtmiştir. Navlun fiyatlarındaki yükselmelere rağmen Çin'in dış ticaret rakamlarında herhangi bir gerileme olmamış aksine yükselmeye devam etmiştir.

KAYNAKÇA

Alexandrova, M. V. (2020). Tariff And Non-Tariff Regulation Of Imports To China And Its Impact On The Import Of Goods From Russia, 275–289.

Cinel, E. A. (2020). “Covid-19’un Küresel Makroekonomik Etkileri ve Beklentiler”, Politik Ekonomik Kuram Dergisi, Sayı:4(1), 124-140.

Kharitonova Y. A. Markarian,.(2018). Customs And Tariff Regulation Of Foreign Economic Activity In The EAEU, Electronic scientific journal "Vector of economy". No. 12, 1–10.

http://vectoreconomy.ru/images/publications/2018/12/worlddeconomy/Kharitonova_Markaryan, (Erişim Tarihi 26.09.2021)

Xiaoqi, W. (2012) China’s Civil Service Reform. Oxon: Routledge.

T.C Ticaret Bakanlığı (2021). https://ticaret.gov.tr/data/5f3b925713b876ea88e4c9c4/chc_%C3%BCIke%20_profil_i_18_nisan_2021.pdf, (Erişim Tarihi 25.08.2021)

T.C Ticaret Bakanlığı (2021). “Şubat Ayı Veri Bülteni”,1-20.

Yan, H. (1995) Establishing a Public Service System. in C. L. Hamrin and S. Zhao (eds) Decision Making in Deng's China: Perspectives from Insiders, Armonk, NY: M.E. Sharpe, 169-175